

Som om ingenting hänt.

Ludvig Nordströms världs-
omsegling.
Av Emy Ek.

Från Borahs, Veteranernas
och de stora valmötenas land.

Arbetslösheten, guldmyn-
töten m. m.
Genévebrev av Anna T. Nilsson.

Vad vill jag icke kvinnorna
få barn?
Av Elsa Svartengren.

Filmkrönika.
Av Nils Beyer.

I nästa nummer skriver
Elin Wägner
från Nordiska lärare freds-
förbunds möte i Helsingör.

Vad har hänt?

AVRÄTTNINGARNA I UNGERN. I likhet med de i Maria Lazars artikel nämnda organisationerna samt åtskilliga internationella kvinnoöreningar har Radikala Gruppen av Svenska Kvinnors Västerförbund protesterat genom följande telegram till ministerpresidenten Karolyi:

I humanitetens och rättfärdighetens namn protesterar vi uttryckligen emot att Ungern ställer sina politiska fångar inför ständrätt.

Elin Wägner, Elisabeth Tamm, Andrea Andreen-Svedberg, Ebba Holgersson, Honorine Hermelin, Ada Nilsson.

Den som med sitt namn vill stödja en protest — i huvudsaklig överensstämmelse med Radikala Gruppens telegram — från ett flertal enskilda människor torde insända namn, titel och adress jämte en krona till Tidevarvet exp. Slussplan 1-3, före söndagen den 7 augusti 1932, så åtager sig undertecknad att förmedla protesten.

Carin Hermelin.

FEM TIMMARS ARBETSDAG? Det anses icke uteslutet att Hoover kommer att förestå den utvägen, att förkorta arbetstiden till fem timmar om dagen överallt, varigenom arbete skulle kunna beredas ett stort antal arbetslösa.

NAZISTERNA I TYSKLAND, som hade hoppats kunna samla in så många röster, att de skulle ha majoritet i den tyska riksdagen lyckades efter en blodig valdag icke samla mer än 35 procent av rösterna, socialdemokraterna fingo omkring 22 procent. Kommunistera ha ökat betydligt och äro nu representerade med 15 procent. Alla små partier ha kraftigt minskat.

Den nya regeringen skall samlas inom 30 dagar efter valet.

FLERA KVINNOR I RIKSDAGEN? Malmöhus lins frisinnade valkrets-förbund har på sin lista uppsatt fru Frida Hagen, Ystad.

Vi mottaga tacksamt vidare rapporter.

Veckovakalen

Ständrätt i Ungern.

Den 13 sept. 1931 tilldrog sig i Ungern en av de förfärligaste brotten i kriminalhistorien, järnvägsattentatet vid Bia Torbagy, som kostade 23 människors livet. Gärningsmannen hade lämnat efter sig en papperslapp, varav framgick, att detta värvetiga attentat hade förberetts på kommunistiskt håll. I oktober utfärdades ständrätt i Ungern för att skydda stat och befolkning gent emot dylika anslag. Kort därefter häktades gärningsmannen i Wien. Han heter Sylvester Matuska, och har som det konstaterats aldrig varit kommunist men däremot vitgardist i kontrarevolutionen och är en individ, över vilken psykiatri tillförlitligt förklarar sin oskuld. Om han verkligen simulerar religiöst vansinne eller bara söker ge sig sen av dylikt vainsinne, vet man inte.

Men Ungern lät inte detta faktum inverka på sina handlingar.

Ungern höll fast vid ständrätten, denna undantagsbestämmelse,

som i civiliserade länder endast tillfälligtvis tillämpas i krig eller uppror. Det fasthöll vid denna undantagsrätt och har så gjort ända till denna stund mer än 8 månader efter attentatet vid Bia Torbagy. Detta järnvägsattentat skulle bli förevändningen för förbytelse, som begåtts i lagens och rättens namn i högen av i Europa liggande lands rättskipning: avrättningen av de båda kommunisterna Sallai och Fürst.

Vad som skedde, verkligen kunde ske, i Budapest är inte blott en outplånlig skam för Ungern, det är en skam för hela världen. Till ära för denna värld må dock sägas, att under de få dagar, då man verkligen hade reda på att politiska fångar hotades av ständrätt, höjdes en storm av protester.

Dessa protester kommo från en mängd olika organisationer och personer inte blott från samtliga fredsorganisationer i Västeuropa, som ha sitt säte i Genève, från den internationella antimilitaristiska kommissionen i Haartem, som representerar 2 miljoner arbetare, utan också från andra internationella, från Frankrikes andliga elit med Romain Rolland och Barbusse i spetsen och från konsejpresident Herriot, men allt förgäves. Ungern måste hänga sina offer. Regeringen i Budapest lät visserligen tillkänna, att Herriots protesttelegram kom fram först en kvarts timme efter avrättningen, men däremot påstår den franske deputeraden Jean Louquet, som på uppdrag av den franska Ligan för mänskliga rättigheter hade farit till Budapest för att bistå de anklagade, att detta telegram redan tre timmar före avrättningen hade kommit det franska sändebudet de Vienne till handa och att han omedelbart vidarebefordrade det till regeringen.

Av det som kommer till allmänhetens kännedom av själva händelseförloppet kan man dra den slutsatsen, att begrepp

(Forts. å sid. 4.)

Från Borahs, Veteranernas och de stora valmötenas land

har d:r Andrea Andreen-Svedberg i dagarna återvänt.

Jag har sett de böljande majstålten efter vägnara växla med vetefälten, sett allting stå i mognad och blom — det såg jag inte förra gången, utbrister d:r Svedberg entusiastiskt, på Tidevarvet fråga om doktor Svedberg funnit något nytt.

Bilvägnarna vore underbara, numererade på såväl kartan som vägvätsarna, 33, 33, 33 kan det t. ex. stå på kartbladen efter en vägstrecka så lång som från kust till kust, och 33 L. på en vägvätsare förest en korsväg betyder 33 left, alltså att man kör till vänster — så man behöver aldrig höra fel. Jag har varit i tillfälle att göra några intressanta bilfärer, jag var bättre i tillfälle denna gången att uppskatta vägnarnas och landskapets skönhet — men byggnaderna vore alltjämt fula. På landet.

Jag trodde byggnaderna vore fula även i sta'n, infaller intervjuaren. — O, visst inte. Ja, det vill säga, ett hus i och för sig är kanske inte vackert, men den kompakta skönheten i New York är underbar! Jag vet ju att New York kanske är den däraktigaste stad i världen för det är där mycket att bygga på en plats för så mycket människor —

men den är vacker på ett speciellt, emornt sätt... Och d:r Svedberg målar med dagrar och skuggor, så man faktiskt ser New Yorks stenskönhets i morgon från västra stranden av Hudsonfloden eller i kvällsoll från Brooklyn.

Och arbetslösheten, måste vi fråga. — Procentuellt lika stor som Tysklands. Fast Amerika kan ju bära den bättre. När jag för två år sedan var där talade man ännu om den amerikanska optimismen, som skulle hålla Amerika uppe, men nu hörde man inte så mycket talas om den. Pessimismen håller nog även på att gripa Amerika.

Skadedånst, vad hade amerikanerna om det? Senator Borah hade väl icke talat ännu, då doktor Svedberg reste?

— Nej, det hade han inte, men det tycker jag ändå är en ljuspunkt. Det finns ju nämligen en stor grupp amerikaner i det inre landet, som aldrig ville kriget, som alltid ansåg att Amerika borde vara en enhet för sig själv och icke bebladda sig med Europa. De ha hållit på att skadedånst skulle utbetalas — isynnerhet som Amerika har dåliga tider. Men jag tror att Borah är en man som man lyssnar till.

Kriget, fortsätter d:r Svedberg, det var ännu för två år sedan en ärhjulig punkt i

KVINNIGA MEDBORGARSKOLAN VID FOGELSTAD

Erinras om höstkursen den 27 Sept.—19 Okt.
Begär prospekt och vidare upplysningar hos
REKTOR HONORINE HERMELIN FOGELSTAD JULITA

Kineserna ha lagat sina dammar.

Av DEVINEZ.

Det är järnträtt, järnträtt för människornas tro på människans just nu. Man tystnar, man kurrar hop sig, man blir så lätt ensam i sin grota, liknande profeten Elias, Åtminstone i dysterhet. Man förlorar lusten att meddela sig med sina vänner i världen, ty vad kan man ha att tala om för dem som kunde vara till nytta för dem i deras grottor?

Från en vän i England, just en av dem som jag inte kunnat rycka upp mig nog att skriva till, kom nyss ett brev. Det var menat som handslag, tröst och uppmuntran i dessa tider, »då hoppet vaknar i ens värkande hjärta, blott för att nedslås igen», en anspeling förmodligen på resultatet av konferenserna i Genève och Lausanne.

»Men jag försöker», skrev hon, »att finna en ljus punkt, där mitt hjärta kan vila. Och så tänker jag på att kineserna lyckats låga sina dammar i tid och därmed att föregå sina översvämningar. Och jag tänker på de försök som göras på olika håll i »håll stället här i England för att hjälpa de arbetslösa att bevara sin självrespekt. Det faktum att jag känner till dessa två goda ting, visar hän på att det finns många andra i många länder, som jag, det är blott att jag inte vet om dem. Säkerligen också i Sverige.»

Säkerligen också i Sverige? Sverige som står i Kreugerkraschens tecken, nederlagets och genansens tecken just nu. För min egen del hade jag brukat tänka på vänskapen mellan Grekland och Turkiet, dessa länder, som gjorde varandra det värsta onda som kan tänkas för femton år sedan, ja, senare ändå. Men, tänkte jag, där jag satt med pennan i hand för att besvara brevet, naturligtvis finns här goda ting i Sverige också att »vila sitt hjärta vid». Om här inte finnes människor runt om i landet som gjorde sin plikt och lät mer än sin plikt, som gjorde sina raka ryggar, oberödda av korruption och falska suggestioner, hur skulle vi då ha det nu? Frågan är bara avd för exempel jag ska ge, ett påtagligt bra exempel på de goda krafternas tysta arbete mitt under kraschen och avslöjanden och dånat av ramlande koncerner? Och medan jag tänkte på det, så var exemplet på väg hit till mig åkande i buss och steg av vid min grind. Och så kunde jag då skriva mitt svar och berätta a good thing från just en av de platser som drabbats som hårdast av kraschen. »Det är en stad», skrev jag »där många människor lever i arbetslöshet och många andra i oro för att bli alldeles utan även det lilla arbete och den knappa förtjänst de ha. Den mora-

tiska depressionen är lika svår som den ekonomiska, man skäms över uppträcken att en gammal hedersman svensk industri som givit bröd och beröm åt vårt land, visat sig vara svart och rutten inuti, som ett päron angripen av gallmyggor. Och man är bitter mot dem som spelat gallmyggornas roll, man är rådvill och osäker. Men här, just här på denna plats, finns det människor som ha tro, klar syn och obehaglighet nog att gripa in, börja något nytt, en centralpunkt för uppbyggande och samlande arbete bland dem som drabbats av kraschen och bitterheten. De känna att platsen för ett stort nederlag är den strategiska punkten, där de tåligt uppbyggande, livsbejakande krafterna skola sätta in.

Den yttre formen för deras arbete skulle bli ett settlement eller en hemgård som vi säga i Sverige. De om arbete på dessa planer, veta ännu inte hur de skola skaffa den nödiga grundplåten för detta sitt arbete. De behöva hjälp för att kunna ordna praktiska kurser vilka kunna utbildas de arbetslösa för övergång till andra yrken, bildningskurs »o help the unemployed to selfrepects, sångövningar, samkyll, språkkurser och vad det kan bli. Men alldeles säkert skola de lyckas. Detta företag kommer att bli en planta, som snart sticker upp sitt gröna huvud ovanför ruinererna till ett tecken, att där ett mänskligt företag som började bra urarurat och förärvats, där väcker ett nytt upp. Och som ett bevis även för de mest modfälliga och bittra, att det finns andra drivkrafter för mänsklig handling än profitbegäret.

Det kan tyckas som ett ringa ting, detta startande av en hemgård, men det är tidpunkten och bakgrunden för detta företag som ger det näring av glans. Och när mitt brev var fram till sin bestämmelseort, det gamla fridfulla väkarnhemmet i England, skall det i sin ringa mån tjäna som ett bejakande av den fråga som min vän, liksom trevande, med flera perhops än som brukar förekomma i hennes brev, kastar ut på sista sidan:

...men det är alltid de ting som synes vilka äro eviga, och vi ha att värdera och kanske värna tåligt. Vi första icke de verkliga värdena — kanhända att vårt tåliga framhårdande, vårt tåliga upplägnande av våra ögon mot det vi vaka på — hjälper att skapa en kraft i världen som är starkare än militarisism, kommersialism och själviskhet. Kanske våra misslyckanden ha ett värde som övergår framgång, så som korssets hade det.»

Devinez.

Amerikas historia, de hade kommit hem med seger — men man talar inte så mycket om det nu. De ha visserligen Veteranerna, men de ha mest varit en sorgskälla denna vår när de översvämmat Washington och bott under flera månader i provisoriska träskjul och packlärra, medan de fordrat sina bonus, den del av krigspensionen som skulle utbetalas till dem 1945.

Berättelsen om den amerikanska soldatens pension är en lång historia, den fanns i viss utsträckning redan efter frihetskriget och sammanhängande väl med att U. S. A. ej har allmän värnplikt. Nu nuvarande beräknas, 1,000 dollars, skall utbetalas till alla soldater, som haft med kriget att skaffa — även till dem som bara legat i ett träningsläger nä-

gon månad och aldrig sett ett krig. När man i Amerika riktigt skall illustrera hur gälet det är, drar man en historia om en krigsänka från 1812, till vilken det ännu utbetalas pension. »Mannen var mycket ung när han gick ut, han gifte sig mycket gammal med en mycket ung kvinna, o. s. v.

De soldater, som nu »legat utanför Washingtons murar» — man tänker sig dem som medelålders horder, som efter kriget översvämmade landet — fordrat att få ut de 500 dollars som ännu innesatt av Hedsrensningen och som skulle utbetalas 1945. De anse att om de kunde få ut dessa pengar nu, skulle det betydta ökad köpkraft och därmed bättre tid för handel och industri. (Under samma motive- (Forts. å sid. 4.)

Läckert och hälsosamt är smörgåsbrödet
UPLANDSKUBBEN
I hygienisk förpackning hos Eder handlande.
Undvik efterapningar!
Begär uttryckligen Uplandskubben!

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMMITTÉ:
Elin Wagner,
Elisabeth Tamm,
Ada Nilsson,
Honorine Hermelin.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfrid fördag.
Slussplan 1-3, 2 tr., Stockholm.
Tel. N. 48 42, 182 43.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.
Herkesgatan 14 (K. d. L. a. Vattug.)
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsrätts,
Boutredningar och testamenter, för-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förfrågningar.

LÄKARE

Införd genom Stockholms Läkarsällning.

Dr. Andrea Andreen-Svedberg

har återtagit praktiken.

Doktor Paul Frenckner

Orens, Näs- och Hals sjukdomar,
Odenplan 71, 5 tr. (Odenplan).
Mottagn. vard. 3-4 eller efter
tel. anmälan Vasa 97 20.

Med. Dr. JOHN NÆSLUND

Kvinnosjukdomar och förlösningar.
Mottagn. vard. 3-4 eller efter övers-
enskommelse. — Tel. Kh. 19 09.
Norr Mälartstrand 53
(ingång från John Ericssonsgatan).

Doktor K. A. Fries

MEDICO-ELEKT. INSTITUTET,
Nybrogatan 9. Tel. 746 87.
Specialitet: Invärtas sjukdomar, led-
och muskelsjukdomar (gikt och reumatism),
nervväk (schias och ansiktsvärk), cirkul-
ationsrubningar.

TANDLÄKARE

Tandläkare

Eva von Heideman

Mottagning enligt överenskommelse.
Ostermalmsorg 5, 3 tr. Tel. 736 54.

Tandläkare

EMIL LINDBLADS

PRIVATKLINIKER

Stockholms största och modernaste
tandkliniker för alla samhällsklasser.

Östernalm:
Kommandörsg. 16. Tel. 728 50, 728 70

Kungsholmen:
Hantverkarg. 37. Tel. K. 37, K. 37 38
(Bassbyggnaden v. Kungsholms Lärverk)

Mottagn. 8.30-9, 1.30-2, 6-7.

Tandvård behandlas hela dagen 8-7

Lördagar stängda 4 (sommardag).
Kostnadsfri rådgivning.
Endast exam. tandläkare.

Liliesjöbbs

Parfumeri och Sjukvårdsaffär

STOCKHOLM

Butiker:
Fridhemsgatan 16 — Tel. Kh. 59 82
Hantverkargatan 85 — Tel. Kh.
55 85.

Sveavägen 109 — Tel. Va. 170 25.

Aderbräckstrumpor — Hållotsinlägg

— Maggördlar — Bräckband — Sani-
tets- och Förbandsartiklar — Kata-
log gratis.

Den 6 Aug. 1932.

Som om ingen-
ting hänt.

De tala! Partiledarna fortsätta
att tala i den s. k. valrörelsen, som
om ingenting hänt. Högren varnar
för socialdemokraternas förbund
med kommunisterna, socialdemokra-
terna för den borgerliga samlingen.
Bondeförbundet försöker föra mo-
dernäringsens talan och de folkfris-
nande angripa särskilt bondeförbun-
det, eftersom det är från det hållet,
de ha mest att frukta. Och så talar
de litet om program, samhäll m. m.
sådant.

Har det verkligen ingenting hänt?
Har det gått respektive partier förbi,
att Sveriges ställning och därmed
dess politiska ställning, är förändrad.
Eller snarare uppenbara! Offent-
liggjord inför all världen! Vi säga,
att Kreuger var ett geni, som-kunde
föra alla — eller de flesta — bakom
jussa. Det är sant! Men låtom
oss icke skylla allt på Kreuger.
För att utveckla sitt geni, behövde
han inte bara en mängd direk-
törer, som nu söka rädda sig genom
undermålighetsintyg. Han behövde
också en hel värld med människor
lätta att bedraga och färdiga att be-
draga och en politik skapad av bäg-
ge. Han behövde stöd från tidnin-
gar av olika färger och politiska par-
tier och politik från skilda läger. Till
sist behövde han t. o. m. hjälp från
regering, riksdag och riksbank. Men
den osynliga rättvisan blev honom
övermäktig. Och tänkmanteln föll.
Skenet kan icke längre bedraga. Må
det då bli en upprensning. Ett er-
kännande av all ynkedom, all falhet
för pengar, all humbug, all oheder-
lighet! Inte släta över med hartas-
sen och låtsas oskuld och gå på som
vanligt med ord, ord, ord.

— Svenske herrar, tonen dämpen!
Då svenska folket i höst går till val,
må det verkliga läget betäcknas.

Klockarebolagets

Begravningsbyrå,
Skepparegatan 39. 734 36, N. 60 98,
St Paulsg. 15. Sö. 30 87.
Filialer: Agneg. 40. Kh. 335 28.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 • • 73 37
GÖTGATAN 52 • • 533 09

Pensionat Fredrikshov

Fredrikshovsg. 10. Tel. 791 34-739 48
Diet- och Vegetarisk kost,
Tyst och förnämligt läge, nära Djur-
gårdstron och spårvagnshållplats.

Hällegårds Pensionat

Telefon Lidingö-Skäråkra 4
Härlig rekreationsort.
20 min. från Hämlegårdsgatan.

Den privata krigs-
industrien.

I diskussionen om nedrustningens svä-
righeter tränger sig frågan om den
privata krigsindustrin allt mer i förgrun-
den. Även om det i innevarande stund
inte finns så mycket material tillgäng-
ligt till belysande av denna industris
affärsmetoder, så har dock det, som re-
dan är kint och bevisat, i allmänhet
övertygat den politiska opinionen om att
denna form av affärsverksamhet innebär
ett avsevärt hinder för nedrustningsar-
betet. Att man även i Geneve haft upp-
märksamheten riktad på denna fråga och
tillmätt den stor betydelse framgår bl. a.
av att den speciella nedrustningsdiskrif-
ten *Disarmament* signat ett av sina se-
naste nummer avslutande på frågan om
den privata krigsindustrin. Den franske
arbetarledaren och delegaten vid nedrust-
ningskonferensen *Leon Jouhaux* har där-
vid framlagt några punkter, som kunnat
påverka intresset även inför en större
läsekrets.

Det existerar (och detta förhållande
har länge varit föremål för intresse bland
dem, som intressera sig för problemet)
en motsättning mellan å ena sidan all-
mänhetens intressen i varje land på
grund av de bördor rustningarna lägga
på folket, å andra sidan krigs-
industrins intressen. För den senare
parten innebär helt naturligt ökade rust-
ningar en garanti för ökad profit, och
den söker därför främja en politik, som
syftar till rustningsökningar. En av de
viktigaste metoderna härvid är att en-
gagera f. d. politiker och högre tjänste-
män. En granskning av styrelsernas
sammansättning i dessa stora industri-
företag visar, att dessa personer ofta
spela en mycket framträdande roll. Så-
dan var situationen före kriget, och den
har inte ändrats.

Krigsindustrins metoder för att åstad-
komma rustningsökningar ha då och då
ställt i blithetsbelysning av en del upp-
märksammade skandaler, som ofta av en

tillfällighet kommit till allmänhetens känn-
edom. Framför allt har man härvidlag
sökt påverka den allmänna opinionen via
pressen, exempelvis genom falska upp-
gifter om rustningarnas storlek i ett
land, när man velat preparera stämning-
en för rustningsökningar i ett annat
land. Dessa strävanden att underblåsa
kapprustningarna äro, som ofta framhål-
lits, särskilt märkbara vid tillfällen när
rustningsbudgeterna i ett eller annat
samarhang diskuteras. Man har ofta
kunnat lägga märke till hur sådana dis-
kussioner gärna stött hop med orovök-
ande rykten och plötsliga internationella
svärigheter, oftast med resultat att en
för rustningsökningar lämplig panik-
stämning skapats.

Det kan inte vara något tvivel om att
affärsmetoder av antytt slag innebära en
påtaglig fara för världens fred genom
att bidra till vidmakthållandet och skap-
andet av oro och misstänksamhet på det
internationella området.

Man kan helt instämma i folkförbunds-
aktens formulering (art. 8, mom. 5), att
den enskilda tillverkningen av ammu-
nition och krigsmateriel ger anledning till
allvarliga betänkligheter. En omständig-
het, som därvidlag också bör tas med i
räkningen, är att krigsindustrin söker i
högsta möjliga grad införa tekniska för-
bättringar, varigenom redan existerande
vapen bliva föråldrade. Detta leder ofta
till att ny materiel måste inköpas, trots
att den gamla inte är oanvändbar.

Det kan i detta sammanhang tilläggas,
att de stora rustningsfirmorna ofta äro
internationellt sammankopplade, vilket
borde vederlägga den uppfattningen att
krigsindustrin tjänar patriotiska interes-
sen. Det vill synas, som om situationen nu
vore ändå sämre än före kriget. Det finns
därför anledning nog för Nationernas
förbund att med allvar och energi gripa
sig an med frågan om den privata krigs-
industrin och dess affärsmanipulationer.

Genom Tidevarvets expedition
rekvideras

Anna T. Nilssons

ABC of the
peace movement

Dates and facts.

Andra upplagan.

Pris Kr. 1:50.

Ev. överskött tillfaller oavkortat
fredsöreelsen.

Bokföring
Språk
Stenografi
Maskinskrivn.

Nya kursar denna vecka.
Expeditionsstid 9-3.
Prospekt på begäran.

STOCKHOLMS SPRÅK- &
BOKFÖRINGSINSTITUT

Drottninggatan 60. Nere 65 64

I maskinskrivning tillgä-
betakers 20 tim 15 kr.

Bosättningsaffären

Franzens Eft. A.-B.
FLEMINGGATAN 31. Tel. Kh. 18 13.
REKOMMENDERAS.

Största sortering, på Kungsholmen i krus-
till, glas och porslin, nysilver, rostfri
knivar, koppar-, black- och aluminium-
varor samt övriga hushållsartiklar till
konkurrenskräfliga priser.

Specialitet: AKTA BORDSSERVISER.

Sybehörsaffär

OLGA MARKLUND.

Vitalitsvägen 10 (hörnet av Rålambsvägen)

(H. S. B:s hus). Tel. Kh. 357 30.

Rekommenderas i årade hyresgäster
benägna hägkomsit.

Luchs Preklamböjff

Varför vilja
icke kvinnorna
föda barn?

Naturligtvis finns det folk som läser
tidningar även under semester.
Men till dem hör inte signaturer. Jag
kan undvara tidningar både en och två
veckor — naturligtvis i det säkra med-
vetandet att det ligger en skön packe av
dem i datumföjd och väntar på mig
hemma.

Det var därför endast så där i förbi-
gående jag under en bilfärd i Skåne han-
ogna i en Idun, medan jag släckte törsten
på det kondis. "Eft. Årsk väsen" hette
en artikel av Vera v. Krämer i nummer
29. Annet kunde ha diskuterats. Men
det var ju, som sagt, semester. Och så
kom det att åka in bland de 1,000 andra
artiklarna som blivit skrivna, därför att
de icke blivit skapade under ögonblickets
ingivelse.

Men när *Ivan Ojfeland* i en underströk-
are i Sv. D. i lördags också tar upp frå-
gan om de so-födda barnen, plockar jag
äter fram min Idun.

Det har alltså märkts... Att det finns
kvinnor som tänker sig om innan de gå
in för (why not?) för att föda barn.
I vårt hus, berättar Vera v. Krämer,
bodde en ung flicka med motorhög. Flickan
var frisk, vacker och glad, ett prakt-
exemplar av flicka, som de äro nu för
tiden. Sen kommer historien om att mo-
torhög »bar sig jlla ätt i förstugan och
att flickan skrottande förkade upp olje-
pölen efter sin älskade maskin, som i
hastigheten en liten mors blivit skylld för.
»Flickan blev gift. Hon var en käck
ung fru som skaffade sig 250: — i mån.
men inga barn. Hon trivdes inte »med
att tvätta blöjor», sade hon. Tvåttå blöjor
var obehagligt, förmodande, dumt,
tidsödande, tråkigt. Hon ville det inte och
hon gjorde det inte. Och hon har oänd-
ligt många likar även i den vägen bland
sin art — unga, starka, praktiska flickor,
som kunna ligga på rygg under en
blå och leende och beklämas med livet kom-
ma fram svart, oljiga, klibbiga och byck-
liga. De kunna fara på motorcykel mil-
tal och bli lite trötta, de kunna ämnda
sina händer till en hel del maskingöra.
Men de avskyt att sysla med blöjor.

Och för dem äro barn, små barn, synoma
med blöjor.

Det tycker jag är en materiell och trång
syn, fortsätter för, som vår tids starka,
effektiva unga kvinnor skulle vara de för-
sta att frigöra sig ifrån. De moderna
arkitekterna berömma sig av att genom
sina konstruktioner av praktiska hushålls-
ordningar ha frigjort kvinnan. Varken
mer eller mindre — ha frigjort henne.

Men till vad? Till att åka motorhög
och göra rent efter den älsklingen? Till
att köra sin bil och göra den ren — om
hon är som hon ska och inte låter leja för
det. Till allt möjligt roligt och skojigt
och friskt och sunt och friluftsskligt ba-
ra inte ta hand om ett litet barn, som inte
rår för att det under en så kort tid, en
sorgligt kort tid — ty det bör också till
kvinnornas klagan att de små barnen så
fort växa ur den söta åldern och bli halv-
stora och inte alls »söta» mer — behöva
tvättas och få tvättat åt sig tilligen
ofta.»

Är det verkligen så enkelt att det är
på blöjtvätten det hela beror?
När Fogelstadförbundet i midsommar
diskuterade den närvarande situationen i
såväl Sverige som andra länder utbrast
en rådkal stämma: Kvinnorna borde väg-
ra att föda barn! — Men det gör dom ju!
som svarer blixtnabbt och säkert. Aha,
tänkte jag — det är fler bland oss som
veta det.

Naturligtvis är i sinjunktur. Samhället
är icke sådant att kvinnorna önska sig
barn. Vill man ha en lekare, är det inte
fullt så ansvarfullt med en motorhög eller
en bil — då slipper man åtminstone
gläda vaken om nättarna av oro för att
den skall bli arbetslös eller få tuberkulos.
Om den vid 21 års ålder blir tagen ut i
krig betyder det mindre.

Det är intressant att se, att förlattar-
na observerat kvinnornas hållning. Om
bara också statsmännen ville göra det.

Arbetet för de ofödda släkten är dock
inte det enda sättet att verka för fram-
tiden, framhåller *Ivan Ojfeland* i Sv. D.
i ett annat sammanhang. Framtiden kan
bitras ej blott i utan även under bröstet.
Nu bära de ansvarsmedvetna kvinnorna
hellre sina framtidsdrömmar i huvudet än
i och under hjärtat, men jag tror mera

"Borde bringas i
varje ungdoms händer
oavsett könet"

skriver Sigurd Hansson
i G. H. T. om

ELIS ESSEN-
MÖLLER

Om de kvinnliga
underlivsorganen

3:25.

Ingår i serien
MEDICINSKT
FOLKBIBLIOTEK

BONNIERS

Kom ihåg

halvårsprenumerationen

på

Tidevarvet

Den sker bekvämt genom post-
giron: 1544 eller direkt på posten.

Prenumerationspriset är

Kr. 1:50 per kvartal

Kr. 3: — till årets slut.

Ludvig Nordströms världsomsegling.

Allt vad man bär inom sig av upp-täckarlust och frihetstängtan, vaknar till liv, när man läser Ludvig Nordströms stora reseskildring »Jag reste ut som svensk...». Han framhåller i föreläsning med en rolig vänndin, att hela skildringen är »enkel och konstlös som en roman av en Nobelpristagare, men i själva verket är boken till stor del sällsynt frisk, ursprunglig och levande konst. Man förnimmar som en underord stimulan de stora havens friskhet, frihet och våldiga utblickar: »en frihet i luften, så att bröstet vidgas till att ändas in i ett enda djupt andetag allt liv, som varit, är och skall bli». Man upplever i fantasin dessa härliga resedagar, blåa och klara som evigheten, friska och glittrande som ungdomen.

Den resa, som skildras, företogs med en svensk lastbåt Yngaren, tillhörig A.-B. Transatlantic i Göteborg. Efter färden över Nordafrika och genom Engelska kanalen kommer man ut på Atlanten och passerar därefter genom Panamakanalen. Vid inloppet till kanalen får författaren ett övervågande intryck av den oerhördt rika, av människohand ännu orörd vegetation, som betäcker de höga bergen på båda sidor. Det blir en strålande upplevelse. I ett ögonblick förstår han, hur ung och ny och frisk världen är. Människan står ännu blott vid början av det skapelseverk, som heter jordens kultivering. »Vår tids värld är en vildmarks-värld och alls icke någon överciviliserad, överkultiverad, slapp norrvärld.» — »Världen reser sig ur historiens dimhav lika ny, lika strålande, lika leende, lika lockande och lika full av liften, som då den först reste sig ur urtidshavet». Andra tala om världsskygning och mörker, Ludvig Nordström talar om morgonrodnad och ljus för ett fortsatt kulturarbete.

Från Panamakanalen går färden vidare ut på Stilla oceanen. Här kommer den stora upplevelsen av havet, som inspirerat flera sidor av stor poesi. Atlanten är »ett kommersiellt bindestrecks mellan två kontinenter, men Stilla havet är odysseisk poesi, frihet, öndlighet. Där känner resenären den planetariska helhetskänslan, smaken och doften av hela jordklotet». Havets ljus- och ljudspel tolkas med en konst, som förräder, att Ludvig Nordström på en gång är målare och poet.

Från landstigningar i Californien ger författaren några snapshots, bl. a. en rolig karaktäristik av Hollywood och filmkonsten och några allvariga dialoger över den amerikanska lyxkvinna och över penningens vinnakt. »Vår tids värld är den rikaste, som någonsin funnits, och sprutande över av rikedom, gör

på den framtid, som bäres under bröstet och verkigen födes till världen. — Genom den leva vi vidare.»
Visserligen — men ack, hur?
Osköt kommer tanken på lantrbrukaren i Strix, som på den nye drängens undran: »Varför lägger i på så m'ö kalvar, far?» svarade: »De 'r' inte m'ö'e, för häften svälter ihjilt!»
I ladugården räknas inte det för god kultur. Men där räknar man icke heller så mycket med här herre.

E. S.

den bankrutt och svälter». Han hoppas, att Amerika av den nuvarande världskrisen skall lära, att det viktigaste icke är penningen utan att människan väckes till medvetande om sin uppgift att göra en insats i den ständigt pågående skapande utvecklingen. Det är ett ledmotiv, som ständigt återkommer. Världen är icke färdig, skapelseverket fortgår, varje människa måste känna sig som medskapare, samma tanke, som Bergson framställde i L'Évolution créatrice.

Från Amerika går färden till Australien, och dessa kapitel få sin tjustring därav, att dikteren här återfinner sin barndoms drömland. »Här i Australien är jag hemma i min egen innersta själ, återkommen till min barndoms hemligaste, djupaste, sprödaste känslor och förnimmelser.» I Australien finner han allt vad han älskat sedan barnåren — vida vatten, låga, sandiga stränder, ändlösa slätter med fri utblick. För Australien drömer han om en stor framtid, när dess inbyggare känna sig som ett folk och en stor skald eller statsman framträder för att ge uttryck åt vad som rör sig i folksjälen.

Det stimulerande i denna bok är icke blott de skiftande scenerierna och den intellektuella rörlighet och konstnärliga friskhet, varmed de tecknas, utan framför allt själva grundskådningen. Världen är icke ålderdomssvag och undergångsdömd utan ung och frisk med otaliga outnyttjade möjligheter. Varje individ är visserligen blott en ringa del av det hela, men i sin ringhet är han nödvändig såsom en bärare av den andliga kraft, som skall behärra och forma materien och övervinna rummets och tidens hinder för kulturens utbredning.

Mången som läser denna bok, skall kanske ha svårt att i dessa dystra tider sentera dess ljusa grundsyn. »Den moderna världen», säger Ludvig Nordström själv, »är som en kvallsjö över San Francisco: miljoner små ljus i ett stort mörker». Det blir ju ytterst individuellt, om man riktar blicken på det stora mörkret eller de många små ljusen.

En och annan läsare av boken blir sårkert halvt sjuk av längtan efter hav, frihet, rymd, nya länder, nya människor — all den friskhet, resor kunna giva en ständigt och vanebundna själ. Ludvig Nordström säger vackert: »Att jag nu här ute på Stilla havet så starkt förmörmer flakten av Guds Ande, det beror naturligtvis på att jag ständigt bevitnar nya och ovana ting och därmed tvingas till en ständig själens rörlighet. Därmed omskakas denna gamla själ, minnena dansa omkring som sandkorn i den ljusstråle från livets egen sol, som glider in genom alla mina sinnen, och så förnimmar jag hela mitt liv i rörelse inom mig.» För oss, som äro bundna av vårt arbete som gräset vid marken, är det en tröst för tigerhjärnan, när författaren hoppfullt talar om en vidareutveckling av de tekniska uppfinningarna, som skall möjliggöra »för alla och envar att kunna gå se hela jorden och dess skiftande skadespels. Den tiden skulle man vilja uppleva.

Emy Ek.

Arbetslöshet, guldmyntfot o. s. v. Studiekurser och "stevner".

Intervju med socialrådet Sjöstrand.

Utifrån B. I. T., som ju Internationella Arbetsbyrån oftast kallas, kommer just nu dr Sjöstrand, och vi fråga om vi så här på gående fot kunna få veta något om det nuvarande läget på arbetslöshetsområdet. Det ser mörkt ut säger dr S. Den finansiella krisen är, teoretiskt talat, över, men arbetslösheten fortfar och den stegras. I Amerika ökas den mest och i många länder har stegringen under sista kvartalet, jämförd med ett år tidigare, varit starkare än den var under näst föregående kvartal. Så utsikterna för den kommande vintern är således mörka nog. Här fogar socialrådet in en ljusare bild, beskriver det idoga Dalarna, som han nys besökt, hur där snickras, hur där vävs, hur de stå i och arbeta. Därpå kommer en mörkare bild från nödlaget i det industrialiserade övre Norrland. Och han påpekar den psykologiska faran av att höflösheten griper ungdomen.

Vilka riktlinjer finnas i. n. i övrigt? fråga vi. Vissa händelser på senare tid, svarar dr S., synes visa hän på ett stigande krav på 40 timmars arbetsvecka i stället för 48, även om detta måste medföra en minskning i arbetarens veckolön.

Hur går det med socialrådets bok om en ny guldmyntfot? blir nästa fråga. Idén kan nog sägas att ha vunnit en viss tröstan, svarar han. Här stannade vi på trottoaren och stodo stilla, ty vi kommo vi till något som kan bli betydelsefullt och är ett hopp för framtiden. »Är det inte underligt», utbrister dr S., »att vi vet hur lång en meter är och vi vet hur mycket, som går på en liter, men vi vet inte vad som är en krona eller en dollars värde. Om inte civilisationen nu fordrar att vi skaffa oss en stabil värdepappers, så är det rent av en fråga huruvida icke civilisationen själv står på spel genom arbetslöshet och vad därmed sammanhängar.» De båda författarna förslag är, att 1) guldprocenten skall ned sättas i det myntade gullet, så att detta kan bli tillräckligt för världens behov av guld, men också 2) att något slag av internationell bankcentrum skall få i uppdrag att reglera guldpriset i världen, så att detta blir stabilt jämförd med ett av olika index sammansatt varuprisindex, kort sagt, att en ny men nu kontrollerad guldmyntfot skall antagas. En krona ver sedan en krona och en dollar en dollar, utan alltför stora förändringar i bådas värde, mått i varor. Med 73 röster mot 7 uttalade sig i april Internationella arbetskonferensen för en stabiliserad guldmyntfot och antagligen kommer frågan upp på den ekonomiska världskonferensen i höst.

En sådan stabilisering borde, menade dr S., kunna få bukt med arbetslösheten. Vilket åter veror en ganska komplicerad fråga att redogöra för. Alltong. Internationella Arbetsbyrån hade på ett, enligt hans mening, fullt bindande sätt påvisat, att arbetslösheten står i beroende av prisväxlingarna. »Ett så katastrofalt prisfall, som vi bevitnat under de senaste tre årens», fortsatte han, »kan inte få annan följd än en lika katastrofal arbetslöshet. Det tyckes därför vara fullt logiskt, att om man reglerar priserna, så motverkas därigenom arbetslösheten.»

Geneve i juli 1932.

Anna T. Nilsson.

NORDISKA LÄRARES FREDSFORBUNDS FEMTE STUDIEKURS OCH MÖTE

hålls i dessa dagar på Internationella Höskolan i Helsingör.

Mötet har till syfte att sprida förståelse och kunskap om de efter världskriget uppkomna internationella förhållanden och att inom de nordiska ländernas skolor söka utveckla en känsla av samhörighet. Bland anmälda talare och ämnen märkas: til. dr. P. Munch: »Europa just nu», Baron A. von Bodeman: »Nationernas Förbunds-föreningarnas verksamhet för internationell utprofträn», Birgit Nissen: »Fredsstrågen och Norges», Kerstin Hesselgren: »Nationernas Förbund och fredsfaktorn», Landsområde Jesper Simonsen: »Arvstingskonferensen», Vilh. Rasmussen: »Geografiska förutsättningar för Europas förenta stater», m. fl.

De fyra föregående mötena har hållits i Roskilde, Danmark, Sagavoll, Norge, Asa, Sverige och Lathi, Finland. Kursen avslutas den 7 augusti.

SOCIALT "SOMMERSTEVNE" PÅ SKREIA 7-10 AUG.

På den vackra gården Trogstad i Totenaviken vid sjön Mjøsen hålls lördag den 6 och söndag den 7 augusti årsmöte med organisationen Den Nordiska folkhögskolan i Geneve. Den 7 blir det offentlig föreläsning kl. 5 av redaktör Sven Backlund, Sverige, generalsekreter, dr Chr. L. Lange, Norge och föreståndaren Rosenkjær, Danmark.

Efter årsmötet blir det »föredragstevne» den 7, 8, 9 och 10 aug. Inkvartering och vivre kan ordnas till ett pris av 4.— kr. pr dygn, om tilltar och linne medtages.

Reseförbindelser: Tåg till Skreia station, eller tåg till Eidsvoll station och därifrån med ångt. »Skibladner» till Totenaviken.

Till stevnet inbjudes lärare, folkhögskolefolk, socialarbetare och föreningar. Folkbildningsfrågor komma särskilt att diskuteras i samband med redogörelsen för organisationen Den nordiska »Folkhögskolan i Geneve».

Anmällningar till B. Nissen, Jar p Lilleaker, tel. Stabeck 756, eller till Trogstadkomiteen: S. Duck, tel. 90562, Oslo.

ABE'S TEATERLEDAREKURS

pågår som bäst i Stockholm. Ett 30-tal ledare av arbetearecener runt om i landet äro samlade för studier. Ledare för kursen är Gösta M. Bergman, regissör Helge Wahlgren leder insceneringsarbetet, skådespelerskan Maria Schildknecht undervisar i talteknik och skådespelerskan Lotten Olsson i plastik.

De båda teaterveckorna komma även att omfatta en rad föreläsningar, dels på Lilla teatern och dels på Borgarskolan (stora salen). Programmet upptager bl. a. Inbrottsjuven av Upton Sinclair, Solen av John Galsworthy och När männen stiger upp av Lady Gregory. Önskar arbeteareceter kommer även att ge gästspel, då en aktuell skämtkomedi av Harald Bergstedt, Trone och alter kommer att uppföras samt Hagar Olssons världsdrama S. O. S.

Restaurang Port Arthur
Blekingsgatan 40
Telefon Söder 34784
Bra matställe

Världsmedborgarinnan.

I det på ordinarie innevarande följande tomma sommar-Stockholm fann jag en god bit av schweizisk flicka, som beslutat ägna årets semester till Sverige. Den unga damen, vars namn var Sigrid Hammershamb förkroppsligade i sig en god del av världsmedborgarskapets idé. Fadern var från Färöarna, modern schweiziska, själv hade fröken Hammershamb, trots sitt danska medborgarskap, till största delen fått sin uppfösträn i Schweiz, men för övrigt under olika tider av sitt liv slagit sig ner i olika länder. Hennes språkkunskaper omfattade franska, engelska, tyska, italienska, danska — med ty följande förstående av svenska — samt något ryska. Och med samma smidighet, som präglade hennes användning av de olika språken, hade hon förstärkt att anpassa sig efter de olika nationaliteternas egenheter.

Med ett leende kommer man långt, vilket land det än gäller, säger fröken Hammershamb. Människor äro i grunden varandra så lika. Jag gör mig aldrig några överdrivna förväntningar om dem men så slipper jag också få så många illusioner krossade, och jag har blivit väl mottagen överallt, antingen det varit fråga om Frankrike eller England, eller Sverige. Ett land är jag mycket förortst. I Det är så vackert och det är så fritt från en massa av civilisationens störande biföretelsor, så indd rikt på kultur. Jag är ledsen att behöva lämna det, men arbetet väntar.

Fröken Hammershambts mått är jordbrukens. Efter att ha fått sin utbildning vid ett lantrüksinstitut i Schweiz, fick hon plats hos en kvinnlig godsägare som jordbrukarbete, men lyfte efter någon tids praktik om verksamhet och fick sedan anställning på olika gårdar, bl. a. en lantegendom i Frankrike och i fruktodling i Danmark. Med sin magra, spånstiga, bredaxlade gestalt och sitt solbrända ansikte med klara, långblickande blå ögon är fröken Hammershamb en mycket god och ståtlig typ för de i jorden och naturen arbetande.

Mitt närmaste mål är nu ett litet jordbruk i Danmark, berättar fröken Hammershamb innan vi skiljas. Man måste ändå till slut bestämma sig för en plats på jorden, även om det lockar att resa.

Några hinderande gränser länderna emellan kommer hon dock säkerligen aldrig att erkänna — och att just det behövs en stark och målmedveten opinion blir ju för varje dag allt mera tydligt.

Casan.

Vävskolan med växtfärgning.

Mäster Samuelsgatan 49, 3 tr., STOCKHOLM. Tel. (1)132 87.
Längre och kortare kurser i hemvävning. Kurser för utb. av vävlärinnor och yrkesutövare. Høsttermin 1 sept.—15 dec. Sommarkurs i växtfärgning 25 juli—15 aug. i Dalarna. Grundlig undervisn. Moderata priser. Prospekt.
ELSA WOLKE. HEDVIG MAASS.

Maskinmärkning

Hålsö på gardiner, lakan, örngott m. m. Modern plästering, knäpphål, fällning samt stoppning av duktyger. Lager av broderade örngott och nåsdukar.
Ordertill landsorten.
Elin Madéns Märkningsateljé
Heklekäsgatan 14, Stockholm. (Svid Brunnsgöretg.). Tel. i Norr 1190 5.

Generalrepresentant:
A.-B. REAL, Malmstorgsgatan 1 • STOCKHOLM
Tel. (10) 39 21, Norr (2) 115 99.
Leveantör till statsvecken.

Precis som "hembakat"
blir allt bröd från Hembageri Kajsa-Warg.
MÄSTERSAMUELSGATAN 11
(Hörnhuset till Norrlandsgatan) Tel. 78 07 (10 78 07)

*) The New Goldstandard. A way out of war debts and world crisis. Plan submitted by O. I. Stafsing, with comments by Dr. Erik Sjöstrand. 39 sidor. Pris 1 kr.

Ståndrätt i Ungern.

(Forts. fr. sid. 1.)
pet rätt överhuvudtaget inte längre existera. Försvarsadvokaterna fångade tala med de anklagade i dödscellerna bara en halv timme före avrättningen. Dessförinnan hade det överhuvudtaget inte varit möjligt att komma i kontakt med dem, fastän den ungerska strafflagen tillerkänner försvarsadvokaten obehindrat tillträde till den anklagade. Det var också omöjligt för försvarsadvokaterna att få ta kännedom om det faktiska materialet. Detta står visserligen i överensstämmelse med ståndrättens förfoganden, men

i allmänhet gäller regeln, att endast sådana personer ställas in för ståndrätt,

som antingen gripas på bar gärning eller vilkas brottslighet anses kunna konstateras utan vidare.

Enligt den officiella polisberättelsen hade emellertid de anklagade Sallai och Fürst häktats redan den 15 juli — händelsen hade att börja med välvisligen hemlighållits — så att ett faktiskt material från 14 dagars förhör förelåg, alltså tillräckligt skäl för att förklara en ståndrätt för inkompetent. Efter de 14 dagars förhör med vederbörlig tortyr kunde man ändå inte i motiveringen till domen förebrå de anklagade något annat än att de deltagit i organiserandet och spridningen av kommunistiska rörelser och åskådningar, med ett ord, att de hade deltagit i arbetet för ett parti, som i andra europeiska länder är lagligen tillåtet och har säte och stämna i folkrepresentationen. Ungern är alltså ett land, där

meningsmotståndare behandlas som storförbrytare.

Det är betecknande, att den ungerske justitieministern på ståndrättsdagen var ute på jakt och att de två dömda inte ens fingit tillbringa den sista halvtimmen tillsammans; var och en av dem fördes till en isolerad cell. Den dömda Fürst begärde där av sin försvarsadvokat dr Szöke en cigarett, Szöke lade fram tre cigaretter framför honom, men de båda fångvaktarna tillät inte, att han rökte dem. Hans andre försvarare dr Lengyel kom tillstades och ville också ge honom en cigarett, men inte heller detta tilläts. De båda försvarsadvokaterna kunde endast med svårighet förnä fångelseledaren att tillåta, att en sista cigarett tillhandahölls den dömda. Under galgen ropade Sallai och Fürst: »Leve den andra ungerska rådsrepublik!» Därpå svarade röster från de närvarande, som utslutande utgjordes av polis- och arméofficerare och journalister: »Det skulle just vara skönt för er!»

Recensionen i förra numret av Tidevarvet av Norman Angells bok, *De osynliga lönnmördarna*, var skriven av jur. kand. Herbert Lindberg.

**gör pengarna
dryga —
köp
kooperativt**

Från Borahs, Veteranernas och de stora valmötens land.

(Forts. fr. sid. 1.)
bering har förut uttalats ett mindre be-
löftat, åtföljt av en tillfällig förbättring i
läget.) Men om man räknar med en 5 å
6 miljoner människor och en utbetalning
av 500 dollars till var och en blir sum-
man 2,500 miljoner dollars.
Det är inte gott att reda upp situation-
en, när man har tre sådana faktorer att
räkna med: *Veteraner plus arbetslöshet
plus valdr!* Veteranerna äro ju också väl-
jare.

Vad tror doktor Svedberg om *presidentvalet?*
— Jag tror ingenting, det är inte lätt
för någon att veta något för vid ett ame-
rikanskt valmöte, med musik, tal och un-
derhållning timme efter timme, kan ingen
människa hinna tänka en egen tanke. Det
är alltså inte meningen! Självt skulle jag
nog rösta på Norman Thomas, social-
demokraternas kandidat, för jag tror han
är hederlig — men han har inga utsikter.
Roosevelt kan ju ha sin chans, då han
med demokraterna ämnar gå *mot förbu-*
det.

Är det sant, det som skrivits om *ungdomsfylleriet?*
— Amerika är så stort. Allt kan vara
sant. Bredvid smuglingen har man nu
att räkna med privat öl- och vintillverk-
ning. Amerika har fått en ny hemindu-
stri, som måhända kan leda till någon
minskning i starkspritkonsumtionen.
Signaturen känner att det borde finnas
gränser för frågor, men doktor Svedberg
berättar så ålskvärt ännu, att man kanske
vägar sig, på några till. Det är inte lätt
att ta fler i taget.

Och *kvinnorna?* Vad ha de för intres-
sen i dag? Gifta de sig och föda barn?
— De gifter väl sig och skiljs ungefär
som vanligt. Men nativiteten i t. ex.
Massachusetts just nu är lika låg, som
den var i Sverige för ett par år se'n,
när vi beklagades för den lägsta nativi-

Där är vad som har hänt. Men det
lär inte vara nog med det.

Galgen väntar sitt tredje offer.

Den politiske fängens Fredrik Karikas,
som skulle ha ställts inför ståndrätt till-
sammans med Sallai, skall i början på
nästa vecka ställas inför en s. k. snabb-
domstol i Miskolcz för att enligt vad som
föregives ställas till ansvar för försætt
begångna för tretton år sedan. Ännu är
det inte för sent. *Mätte det brott finnas
i det Europa, som ännu är europeiskt,
tongivande, mäktiga röster, som förmå in-
verka på Ungern!*

Först var 20 år gammal och hade i å-
skilliga år deltagit i den kommunistiska
rörelsen. Sallai hade redan som yngling
under världskriget 1917 visat sitt mod
genom antimilitaristisk propaganda. Un-
der rådsregeringen i Ungern intog han en
ledande ställning. Sedan arbetade han i
Moskva på Marx Engels institut. För nå-
gon tid sedan anmälde han sig frivilligt
för att under falskt namn i Budapest re-
organiserade det kommunistiska partiet.
Även Karikas, vars öde ännu inte är be-
seglat, har också frivilligt ställt sig i det
ungerska partiets tjänst. Karikas var ur-
sprungligen metallvarvare, stod sedan
under rådsregeringen i den röda armén,
men kom efter rådsregeringens störtande
till Ryssland, där han ledde en fabrik.
Karikas är en man med strålände begä-
ring, som trots sitt proletära ursprung
under revolutionen fick tillfälle att utveck-
la sin förmåga och även framträdde som
skriftställare.

De äro alla hjältar för sin övertygelse.
Som sådana förtjåna de både från me-
ningsfränder och motståndare den akt-
ning, som hjälten är värd. Ty det är sil-
kert lättare och ofarigare att flyga över
Atlanten än att som övertygad kommu-
nist göra propaganda för sina idéer i
Ungern.

Maria Lazar.

teffisfrån i världen. Om födelsekontroll
talar man icke öppet i Amerika. I våra
behandlas frågan vid en läkarkongress —
inför lykta dörrar, och se'n skulle inget-
ingenting göras. Den även här i Sverige
kända mrs Sanger har dock arbetat för
spridande av kunskeper i frågan och har
även lyckats i viss mån, därför att hon
känner lagarna så väl och vet huru långt
hon kan gå.

— Jag har verkligen träffat så få kvin-
nor av den typ jag träffar här hemma,
säger doktor Svedberg — jag har ju haft
mitt arbete förlagt till Harvard Medical
School i Boston — så jag vägar icke ut-
tala mig om deras sociala intressen.
Jag kände mig ibland färdig att tro

att all hälsosam feminism var död och
glömd.

Även från den synpunkten var årets
stora »musical comedy» »Of thee I sing»
en dräpande satir. Alla kvinnor i pjäsen
var unga och sköna och man sjöng med
övertygelse i en av de bästa kupletterna:
»What our readers want to see
is the dimple on your knee».

Pjäsen, som är skriven av Kaufman
och Ryskynd med musik av Gerschwin, är
ett charmant och elakt skämt med ameri-
kansk dagspolitik. Den har fått Pulitzer-
priset för övrigt.

Temat är först ett presidentval, kan-
didaten spelad ungefär som Jimmy Wal-
ker, och valprogrammet rör sig om kär-
lek. Man har en skönhetsstävling och me-
ningen är att presidentkandidaten ska
fria till pristagarinnan på valmötet i alla
stater — — — Ja, mer hinner jag inte
berätta — skada att pjäsen är så otän-
bar att översätta. E. S.

Vad de tyska national- socialisternas seger skulle betyda för Europa.

Förf. Arnold Zweig skriver från Berlin
till The Manchester Guardian Weekly:
Vad betyder det som händer i Tysk-
land just nu? Vad är innebörden? Jo,
väntningar mindre än detta: Skall den
västerländska civilisationens utveckling
fortsätta, eller skall denna utveckling
hämmas under årtionden?

Europa genomgår nu en svår moralisk
kris som en följd av kriget, ett krig som
förloret av — hela Europa. Denna kris
är värre än den ekonomiska eller äm-
nstone lika svår, men inga experter äga
sig uppmarksamhet åt den och inget
ingenting göres internationellt för att mot-
verka den.

Den västerländska civilisationen är så
organiserad, att målet för dess utveckling
är ett samhälle bestående av andligt och
ekonomiskt frigjorda grupper och klas-
ser, som ha lika del i det gemensamma
arbetets produkter och i det politiska och
ekonomiska avgörandet av landets ange-
ligheter i full vetskap om att de äro
beroende av varandra, så att förtryck och
terror från en klass gent emot en annan
måste vara till men för alla.

Det måste också vara klart för alla
med något anspråk på upplysning, att
varje stats välfärd beror på fritt och
ohämmat samarbete med de krafter, som
nu stå i fara, nämligen den organiserade
arbetarklassen och de borgerligt frisinnade
och däribland också judarna.

Den rörelse i det nutida Tyskland, som
kallar sig national-socialistisk, är ur des-
sa synpunkter sedd varken nationell eller
socialistisk. Den är icke socialistisk, ty
eftersom känt italienskt mönster gör den
en samhällsklass till herre över en annan.
Den är icke nationell, därför att den hel-
där nationens skapande utveckling.

Om national-socialisterna övertoge re-
geringen, är det ingalunda det samma
som om det konservativa partiet kom till
makten. Det är inte alls fråga om att

hända sunda tyska traditioner som mot-
vikt mot en överdriven internationalism.
National-socialisterna äro icke konser-
vativa: deras mål är att upprätta den mi-
litära kommandostaten i Europa.

Det som nu kämpas om herraväldet
över det tyska folket och så när vunnit
segern, är den feodalistiska åskådningen
bland de nordtyska junkrarna, som in-
gått stridsförbund med industri- och
bankmagaternas. Det är de som stå
bakom den national-socialistiska rörelsen.

Då de av välförstådda taktiska skäl
måste hålla sig i bakgrunden, är det
omöjligt för de national-socialistiska val-
talarna att yppa sina innersta tankar.
Därför kan ingen uttänning förstå vad
detta parti och dess så kallade ledare
verkligen vilja. Först när de säga, vad
de kämpa emot, uttrycka de sig tydligt.

När de tala om »Marxism», mena de
arbetarklassens frigörelse och kulturella
utveckling. Och när de tala om »judar-
na», betyder det intellektuell självänd-
lighet.

Om ett parti med terror och våld får
fritt tillgång till makten i Tyskland, komma
då atlantstaterna Frankrike, England,
Belgien, Holland och de skandinaviska
länderna att vara europeiska. Men hela
änderstoden kommer att återfalla i milita-
rism och det feodala system, som härskade
i mellan- och öst-Europa före 1914.

Om tyskarna underkivas under »brun-
skjortornas» miis, då kommer fascismen
att överallt få ny styrka, och överallt blir
luften kvav och mörk.

Om de tyska republikanerna, som ännu
stå vakt vid den framtida fredens och
frihetens portar, krossas av den kontin-
tala reaktionens krafter, då är skammen
inte deras utan den faller på dem, som
inte förstod vad som händer i Tyskland
nu och som låtit republikanerna kämpa
sin hårda ensamma kamp utan hjälp.

Radioreparationer

skall utföras av fackmän.
Ring
STOCKHOLMS RADIOSERVICE
SÖ. 107 10.

Filmkrönika.

De vackra kvinnorna i denna välsigna-
de sommar till trots ha några av
de stora biograferna börjat med premi-
rer. De nya filmerna äro också väl av-
passade för årstiden. På vintern, då vä-
derlet är kulen, vill publiken naturligt-
vis ha något lätt för att jaga tungsinnat
på flykten. Och så länge sommaren ännu
står i sitt flor, orkar publiken naturligt-
vis inte se något tungt. Jag föreställer
mig, att biografägarna resonera ungefär
på det sättet.

Av de tre låtta komedier, som hittills
visats, är den kvickaste utan tvekan *En
kys i kärlek* på Röda Kvarn. En film-
operett, vars handling är utan all reson,
men som med sin fyndighet, sin glimtviss
äkta humor och sitt smittande glada hu-
mör bör till det bästa i genren. Magda
Schneider, en ny stjärna från Wien, är
söt, som stjärnor brukar vara, och tycks
dessutom inte sakna intelligens. Hennes
tjocke styvär — i filmen naturligtvis —
kan jag i brist på program inte namnge,
hans komik var i alla fall överdädig.

På Skandia går en UFA-film med den
rekordmässigt intetsägande titeln *Sådan
är vilj*. Den manliga huvudrollen spelas
av Willy Fritsch, som i reklamens beteck-
nas som »charmant galant, raffant, eleg-
gant, pikant och mycket annat på »anti-
Kanske också fjant? Å ja, den vanliga
rollen av en ung man utan arbete och
med pengar som gräs och en okvick be-
gärelse att gifva sig med en vacker kvin-
na, som han tack vare försynens lyckliga
skickelse råkar på en dansguldrott, den
na typ spelar den pikante etc. mannen
med en oförneklig bravur. Man bara
undrar, om societeten i Tyskland lever på
det sättet i dessa dagar.

Trots allt förmod dock tyskarna ge en
viss geist även åt sina meningslösa film-
er. Tyvärr kan det samma inte sägas om
de svenska förtroelsefilmerna. De äro
fortfarande märkvärdigt klumpklögiga
trots alla moderna teknifinesser.

Palladium hade i måndags inför full
och salig salong premiär på säsongens
första inhemska filmfars, *Kärlek och kas-
sabsrit*. Kombinationen företalar ju i för-
sta ögonblicket en smula ovanlig, jag me-
nar inte i verkligheten utan i filmen, men
till all lyckaliker inte förste flisken av
någon kassabrist, tvärtom blir han bank-
direktör, och den snälla flickan blir bank-
direktörska (medan den tillätsniga fic-
kan får nöja sig med en päls, som hon
egenodmottigt nog får på Valborgsmisso-
afton).

Emellertid, filmen har en del goda upp-
slag såsom FFFF (Föreningen för fat-
liga försörjningar), vars kassör, den store
bankdirektören, rymmer med kassan, och
likaså den store bankdirektörens
hemskt svenska femtioårsdagsfirning.
Men man har inte riktigt förtärligt att sätta
sprätt på dem, antagligen därför att film-
en i så fall hade blivit samhällsatirisk,
och det bör man som bekant inte vara.
Ty publiken vill ha något lätt. Nu kun-
de den också med ogrundad glädje applä-
dera de enkla roligheter och den bana-
la kärlekshistorien.

Det bästa på programmet var förspe-
let, en serie vackra bilder från Skåne.
Niis Beyer.

TIDEVARVET

REDAKTION:
Telefon N. 48 42. Mottagningstid
10-12.
EXPEDITION:
Telefon 182 43.
Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4
e. m. Postgiron 15 44.
PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:-, halvår kr. 3:-,
kvartal kr. 1:50. Lösnummer 15 öre.
ANNONSPRIS:
I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1932
Zetterlund & Thelanders Boktryckeri-A.-B.

Bland
tidevarvets
mest anlitade
boktryckerier står
Zetterlund & Thelanders
fortfarande bland
de främsta

Radikal prispolitik,
kort leveranstid och gediget
utförande garanterar våra kunder.

SKEPSSBRON 40 • STOCKHOLM
Telefon: Norr 311 80 (5 linjer)